

Aktia

**Aktia Rahastoyhtiön
objektiiviset
arvostusperiaatteet**

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
1.1. Soveltamisala	4
1.2. Määritelmät	4
2. Sijoitusten arvostus	4
2.1. Arvostusperiaatteiden hyväksyminen	4
2.2. Valtuudet	5
2.3. Dokumentointi	5
2.4. Markkinapaikan ja valuutan valinta	5
2.5. Satunnaiset poikkeavat tilanteet	6
2.6. Rahaston sijoitusten arvostaminen	6
2.6.1. Yleistä	6
2.6.2. Käypä arvo	6
2.6.3. Viimeinen kaupankäyntikurssi	7
2.6.4. Esimerkkejä arvostusmenetelmistä	7
2.6.4.1. Osakkeet	7
2.6.4.1.1. Vertailuhinta (Peer Group Evaluation)	7
2.6.4.1.2. Julkisen kaupankäynnin ulkopuolella toteutuneet kaupat	9
2.6.4.1.3. Toissijainen myynti tai anti	9
2.6.4.1.4. Listautumisanti tai listautumismyynti	9
2.6.4.2. Joukkovelkakirjalainat	9
2.6.4.2.1. Yleistä	9
2.6.4.2.2. Valitun markkinaosapuolen ostonoteeraus	10
2.6.4.2.3. Indikatiivisen yhdistelmähinnan ostonoteeraus tai useamman markkinaosapuolen ostonoteerausten keskiarvo	10
2.6.4.2.4. Ennalta valittujen markkinatakaajien antamien hintojen keskiarvo	10
2.6.4.2.5. Viitelainan keskituotto	10
2.6.4.2.6. Swap-käyrä	10
2.6.4.3. Vaihtovelkakirjalainat	10
2.6.4.4. Rahamarkkinavälineet	10
2.6.4.5. Rahastot	11
2.6.4.6. Lainaussopimukset	11
2.6.4.7. Johdannaiset	11
2.6.4.8. Kiinteistöt	11
2.6.4.9. Hankintameno (kirjanpitoarvo)	12
3. Keskeiset rahaston arvoon vaikuttavat erät	12
3.1. Yleistä	12
3.2. Yhtiötapahtumat	12
3.2.1. Osingot ja tuotto-osuudet	12
3.2.2. Osakeannit	13
3.2.3. Muut yhtiötapahtumat	13
3.3. Arvopaperikaupat	13

3.3.1. Valuuttamääräiset erät	13
3.4. Muut erityiskysymykset	14
3.4.1. Yleistä	14
3.4.2. Kulut	14
3.4.3. Tuotot	14
3.4.4. Rahasto-osuuden arvon julkistamisessa tapahtuneet virheet	14
3.4.5. Arvonlaskenta ja tilinpäätös.....	15

1. Johdanto

1.1. Soveltamisala

Sijoitusrahaston arvonlaskenta on yksi rahastoyhtiön keskeisimmistä tehtävistä. Sijoitusrahastolain 10 luvun mukaan sijoitusrahaston varoille määrätään arvo niiden markkina-arvojen mukaan. Jollei sijoituskohteella ole markkina-arvoa tai sitä ei olosuhteiden takia saada, sijoituskohteen arvo määrätään sijoitusrahaston säännöissä määritettyjen perusteiden mukaisesti. Tavanomaisesti säännöissä määrätään, että sijoituskohteiden arvon on määrädyttävä hallituksen määräämien objektiivisten perusteiden mukaisesti.

Objektiivisten arvostusperiaatteiden tarkoituksena on antaa ohjeita siihen, kuinka yksittäisen sijoituskohteen arvo määritetään silloin, kun sijoituskohteelle ei löydy markkina-arvoa eikä sitä voida arvostaa suoraan rahaston säännöissä määritettyjen perusteiden mukaan. Ohjeistuksen tarkoituksena on varmistaa, että hinnanmuodostus on oikeata, yksinkertaista, johdonmukaista, ennustettavaa ja jälkikäteen helposti todennettavissa. Tämä suositus perustuu Finanssivalvonnan antamaan ohjeistukseen.

1.2. Määritelmät

Näissä ohjeissa käytetyt käsitteet määritellään seuraavasti

- Sijoitusten noteeraus toimivilla markkinoilla: sijoitukset katsotaan noteeratuiksi toimivilla markkinoilla, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa pörssistä, arvopaperinvälittäjältä tai meklarilta taikka hintainformaatiota antavalta toimijalta ja tällaiset hinnat kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolien välisiä markkinatransaktiota.
- Syöttötieto/syöttötekijä on arvostusmallissa käytettävä tekijä, esimerkiksi riskitön korko, luottoriski, hintatekijä (valuuttakurssit, osakkeiden hinnat, hyödykkeiden hinnat), volatiliteetti ja muu tekijä, joka todennäköisesti vaikuttaa sijoituksen käypään arvoon.

2. Sijoitusten arvostus

2.1. Arvostusperiaatteiden hyväksyminen

Rahastoyhtiön hallitus määrittelee kaikille käytetyille arvopapereille arvostusperiaatteet, jotka tarkentavat rahastojen säännöissä olevia määräyksiä. Rahastoyhtiön hallitus päättää toimintatavoista, joilla rahaston sääntöjen mukainen objektiivinen arvostaminen poikkeustilanteessa toteutuu.

Rahaston sijoitusten arvostamisessa painottuu erityisesti jatkuvuuden vaatimus. Valittua arvostustapaa noudatetaan, ellei ole perusteltua syytä muuttaa sitä. Valittujen arvostustapojen oikeellisuutta seurataan säännöllisesti.

2.2. Valtuudet

Ensisijaisesti Rahastoyhtiön kurssituksesta vastaava henkilö päättää käytettävän arvostustavan rahastojen sääntöjen ja objektiivisten periaatteiden mukaisesti. Päätös valitusta arvostustavasta dokumentoidaan.

Poikkeavissa epävarmoissa arvostustilanteissa lopullinen arvostustapa päätetään Rahastoyhtiön toimitusjohtajan, back office päällikön ja riskienhallintapäällikön muodostamassa ”arvostamisen työryhmässä”. Myös tällöin päätös valitusta arvostustavasta dokumentoidaan.

2.3. Dokumentointi

Rahastoyhtiön on pystyttävä aina jälkikäteen selvittämään arvonlaskennan kulku ja oikeellisuus kaikkien eri työvaiheiden osalta.

Keskeistä arvonlaskentamateriaalia tulee säilyttää kuten kirjanpitomateriaalia. Tällaista vähintään kuusi vuotta tilikauden päättymisestä säilytettävää arvonlaskentamateriaalia ovat ainakin kunkin arvonlaskentapäivän laskelma osuuden arvosta, raportti rahaston sijoituksista arvostettuna kunkin arvonlaskentapäivän markkina-arvoihin sekä raportit vahvistetuista merkinnöistä ja lunastuksista arvonlaskentapäivittäin. Mikäli sijoitusrahastojen säännöissä on kellonaikoihin liittyviä aikarajoja määriteltäessä merkintä- tai lunastushintaa, on kellonajoista jäätävä todiste, jotta jälkikäteen voidaan varmistua toiminnan oikeellisuudesta.

Muuta arvonlaskentamateriaalia, mikäli se ei ole samalla kirjanpitomateriaalia, tulee säilyttää tilikauden päättymisestä vähintään kaksi vuotta. Mikäli säännöissä on määräyksiä sijoitusten arvostusajankohdasta, tulee markkinahintojen poimimisajankohdasta jäädä merkintä arvonlaskentamateriaaliin. Arvonlaskentamateriaali on säilytettävä siinä laajuudessa, että niistä selviää, mistä ajankohdasta käytetyt markkina-arvot on dokumentoitu ja miten niistä on päädytty arvonlaskennassa käytettyyn arvostukseen. Arvostusperiaatteiden asianmukaisuus on oltava aina jälkikäteen todennettavissa. Tällöin hintalähde, käytetty hinta ja niiden hyväksyntä on dokumentoitava. Näin on meneteltävä myös silloin, kun tietty poikkeavalla tasolla oleva hintanoteeraus jätetään ottamatta huomioon.

2.4. Markkinapaikan ja valuutan valinta

Sijoitusrahastot sijoittavat varansa pääasiassa noteerattuihin sijoituskohteisiin, joten arvostus perustuu niissä arvopaperi- ja johdannaispörsseissä muodostuviin markkinahintoihin, joissa sijoituskohteet ovat kaupankäynnin kohteena.

Mikäli sijoituskohteille on saatavissa markkinahintoja useista eri maista ja / tai useista eri pörsseistä useilla eri markkinahintajärjestelmillä, käytetään pääsääntöisesti sen pörssin hintaa, josta sijoituskohte on ostettu.

2.5. Satunnaiset poikkeavat tilanteet

Satunnaisia poikkeavia tilanteita varten Rahastoyhtiö on määritellyt arvostusperiaatteet. Mikäli markkinapaikka on satunnaisesti kiinni esim. paikallisen vapaapäivän vuoksi tai markkinahintoja ei saada jonkin ylivoimaisen esteen kuten teknisten ongelmien vuoksi, voidaan arvostus tehdä viimeisiin saatavilla oleviin markkinahintoihin tai edellisen arvonlaskennan arvostustasoihin.

Jos pörssi on auki ja arvopaperille saadaan vain satunnaisia noteerauksia, voidaan arvostamisessa käyttää enintään kahden viikon vanhoja noteerauksia. Tällöin on kuitenkin arvioitava, onko taloudellisissa olosuhteissa tapahtunut arvopaperin arvoon vaikuttavia merkittäviä muutoksia viimeisen noteerausajankohdan jälkeen. Jos olosuhteet ovat muuttuneet viimeisen noteerausajankohdan jälkeen (esimerkiksi riskitön korko on muuttunut yrityksen liikkeeseen laskeman joukkovelkakirjalainan viimeisimmän hintanoteerauksen jälkeen), olosuhteiden muutos otetaan huomioon käyvässä arvossa vastaavanlaisten rahoitusinstrumenttien tarkasteluhetken hintojen tai tuottoprosenttien perusteella. Vastaavasti, jos pystytään osoittamaan, että viimeisin noteeraus ei ole käypä arvo, tulee kyseistä hintaa oikaista. Esimerkiksi siksi, että se kuvastaa määrää, joka saataisiin tai maksettaisiin pakkotilanteessa toteutuvassa kaupassa, pakkoselvitystilassa tai panttihuutokaupassa.

2.6. Rahaston sijoitusten arvostaminen

2.6.1. Yleistä

Lähtökohtana arvopaperin arvostamisessa on sen **käypä arvo, eli markkinanoteeraus**. Koska kaikille arvopapereille ei ole välttämättä sellaisia toimivia markkinoita, joilta käypä arvo saadaan, tulee se määrittää arvonmäärittämismenetelmillä siten, että käytetään hyväksi mahdollisimman paljon markkinoilta saatavia viite- ja / tai vertailuhintoja. Jos tällaista viiteinformaatiotakaan ei ole saatavilla, tulee käyvän arvon määrittämisessä käyttää yleisesti tunnettuja arvonmäärittämismenetelmiä. Arvonmäärittämismenetelmien avulla saatavan käyvän arvon on oltava luotettava.

2.6.2. Käypä arvo

Rahaston sijoitukset arvostetaan rahastojen sääntöjen määräämällä tavalla käypään arvoon. Parhaiten käypää arvoa osoittavat toimivien markkinoiden julkiset hintanoteeraukset. Jos tällaisia noteerauksia on, niitä käytetään arvostamiseen. Tyypillisimmät rahastojen sääntöjen tuntemat arvostustavat ovat joko

- noteeratun arvopaperin myynti- ja ostonoteerausten keskiarvo tai
- arvopaperin viimeinen kaupankäyntikurssi tai arvostuspäivän päätöskurssi tai
- arvopaperin viimeinen ostonoteeraus (joukkovelkakirjalainat)

Toimivilla markkinoilla hinnanmuodostus tapahtuu toisistaan riippumattomien osapuolten välillä helposti ja säännönmukaisesti. Yleensä noteeraukset saadaan pörssistä, välittäjältä, meklarilta tai kaupallisista markkinainformaatiolähteistä (mm. Reuters, Bloomberg).

2.6.3. Viimeinen kaupankäyntikurssi

Mikäli säännöissä yksittäisen arvopaperin kohdalla edellytettyä arvostuspäivän hintaa ei ole saatavissa, käytetään arvostukseen viimeisimmässä kaupassa toteutunutta hintaa, ellei taloudellisissa olosuhteissa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisen noteerausajankohdan jälkeen.

Jos olosuhteet ovat muuttuneet liiketoimen noteerausajankohdan jälkeen, on siirryttävä käyttämään arvostusmenetelmiä. Olosuhteiden muutos on otettava huomioon käyvässä arvossa vastaavanlaisten sijoitusinstrumenttien hintojen tai tuotto prosenttien perusteella. Vastaavasti, jos pystytään osoittamaan, että viimeisin noteeraus ei ole käypä arvo (esimerkiksi siksi, että se kuvastaa määrää, joka saataisiin tai maksettaisiin pakkotilanteessa toteutuvassa kaupassa, pakkoselvitystilassa tai panttihuutokaupassa) kyseistä hintaa oikaistaan.

2.6.4. Esimerkkejä arvostusmenetelmistä

Jos arvopaperille tai sijoituskohteelle ei ole olemassa toimivia markkinoita, käypä arvo määritetään arvostusmenetelmien avulla. Käypää arvoa määritettäessä voidaan nojautua toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tai samanlaisten instrumenttien tarkasteluhetken mukaiseen käypään arvoon. Käyvän arvon arvioinnin periaatteena on käyttää sellaisia arvostusmenetelmiä, joissa käytetään mahdollisimman paljon markkinoilta saatavia syöttötietoja/tekijöitä.

Arvostusmenetelmän voidaan odottaa tuottavan realistisen arvion käyvästä arvosta, jos

- se kuvastaa kohtuullisen hyvin sitä, miten instrumentti voitaisiin odottaa hinnoiteltavan markkinoilla ja
- arvostusmenetelmän syöttötiedot/tekijät kuvastavat kohtuullisen hyvin markkinoiden odotuksia ja rahoitusinstrumentille luontaisten riski-tuottotekijöiden arvoja.

Arvostusmenetelmä

- kattaa kaikki tekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan, ja
- on yhdenmukainen rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten metodiikkojen kanssa.

Mikäli rahaston sijoitukselle ei ole saatavissa hintaa markkinoilta, määritellään käypä arvo seuraavilla tavoilla.

2.6.4.1. Osakkeet

2.6.4.1.1. Vertailuhinta (Peer Group Evaluation)

Osakkeen arvon määrittämistä varten muodostetaan toimialan osakkeista vertailuryhmä, jonka avulla toimialan yleistä taloudellista kehitystä voidaan seurata. Vertailuryhmää ei tarvitse asettaa, mikäli noteeraamaton osake tullaan ottamaan julkisen kaupankäynnin kohteeksi lyhyen ajan kuluessa sen hankinnan jälkeen (listausaika on julkistettu). Asetettua vertailuryhmää tulee seurata johdonmukaisesti, mutta poikkeuksellisissa tilanteissa sitä tulee arvioida uudestaan ja mahdollisesti korjata.

Vertailuhintaan perustuvan arvonmääritysmenetelmän luotettavuuden arvioimiseksi, määritetään osakkeen käypä arvo vähintään vuosittain muulla arvonmääritysmenetelmällä, esim. osakkeesta tulevien rahavirtojen nykyarvon perusteella.

Vertailuryhmän asettaminen

Vertailuryhmään valitaan 2 - 5 kohdeyhtiön kanssa samalla tai samankaltaisella toimialalla toimivaa yhtiötä, jotka ovat noteerattuina ensisijaisesti kohdeyhtiön kotipaikan arvopaperipörssissä.

Vertailuryhmään valittavat yhtiöt voivat olla noteerattuina myös muussa vastaavassa julkisessa kaupankäyntijärjestelmässä, mikäli kohdeyhtiön kotipaikan arvopaperipörssissä ei ole noteerattuna riittävästi samalla tai samankaltaisella toimialalla toimivia yhtiötä.

Vertailuryhmän kurssikehitystä kuvaavan keskiarvon laskennassa suositellaan noudatettavaksi markkina- arvoilla painotettua keskiarvoa.

Vertailuryhmään perustuvat korjaukset osakkeen arvoon

Vertailuryhmän arvon kehitystä on seurattava jatkuvasti.

Osakkeen alkuperäistä hankintahintaa tai muuta myöhempää arvostustasoa korjataan, mikäli vertailuryhmään kuuluvien yhtiöiden kurssikehityksistä laskettu keskiarvo on muuttunut vähintään 10 prosenttia osakkeen hankinta-ajankohdasta tai viimeisimmistä osakkeen arvoon tehdystä korjauksesta laskettuna.

Mikäli osakkeen arvostukseen tehdään korjaus kohtien 2.6.4.1.2 – 2.6.4.1.4. perusteella, nollataan vertailuryhmäseuranta ja vertailuryhmään perustuvaa osakkeen arvon seurantaa jatketaan käyttäen uutta hintaa lähtöhintana.

Vertailuryhmään tehtävät muutokset ja korjaukset

Mikäli vertailuryhmän kehitystä kuvaavaa keskiarvo muuttuu jostain mukana olevaa yksittäistä yhtiötä koskevan poikkeuksellisen tiedon johdosta, korjataan vertailuryhmää.

Osakkeenomistajien oikeuksiin vaikuttavien yritystapahtumien, kuten esimerkiksi osinkojen, osakkeen pilkkomisen, rahastoannin ja merkintäoikeuksien irtoamisen yhteydessä vertailuryhmän painotettua keskiarvoa korjataan ottamaan huomioon tapahtuman vaikutus. Korjaus tehdään indeksilaskennassa noudatettavia periaatteita noudattaen.

Poikkeus vertailuryhmään perustuvasta arvonmäärityksestä

Vertailuryhmään perustuva osakkeen arvonmääritys voidaan ohittaa kohdeyhtiötä koskevan poikkeuksellisen tiedon perusteella, mikäli kyseisen positiivisen tai negatiivisen tiedon voidaan perustellusti katsoa koskevan vain kohdeyhtiötä itseään.

Poikkeuksellinen tieto voi olla esimerkiksi ilmoitus yrityskaupasta, fuusiosta, yrityssaneerauksesta, selvitystilasta, markkinaosuuden voimakkaasta kasvusta tai laskusta tai muusta toimenpiteestä,

jonka voidaan perustellusti katsoa vaikuttavan kohdeyhtiön, mutta ei vertailuryhmän edustaman toimialan arvostukseen.

2.6.4.1.2. Julkisen kaupankäynnin ulkopuolella toteutuneet kaupat

Osakkeen arvostusta voidaan korjata julkisen kaupankäynnin ulkopuolella toteutuneiden kauppojen perusteella, jos niistä saadaan luotettavaa tietoa. Julkisen kaupankäynnin ulkopuolisilta markkinoilta saatuja hintatietoja arvioitaessa on otettava huomioon tehtyjen kauppojen volyymi.

Rahastoyhtiöllä ei ole kuitenkaan velvollisuutta tehdä korjauksia tällä perusteella. Kaupankäynti julkisen kaupankäynnin ulkopuolisilla markkinoilla on volyymiltaan usein liian ohutta, jotta näiltä markkinoilta saatuja hintatietoja voitaisiin velvoittaa käytettäväksi.

2.6.4.1.3. Toissijainen myynti tai anti

Liikkeeseenlaskijan myydessä osakkeitaan sijoittajille, voidaan tällaisessa myynnissä käytetystä hinnasta saatua tietoa pitää luotettavana markkinahintana, jonka mukaisesti osakkeiden arvostusta korjataan.

2.6.4.1.4. Listautumisanti tai listautumismyynti

Mikäli yhtiö on listautumassa ja listautumisen yhteydessä tarjotaan osakkeita ostettavaksi tai merkittäväksi ja tarjottavien osakkeiden hinnoille annetaan ylä- ja alarajat, tulee rahastossa olevien osakkeiden arvostus korjata välittömästi uusien hintarajojen sisälle.

Listautumisen toteuduttua arvostus korjataan aina toteutuneeseen hintaan.

Mikäli listautumisanti tai -myynti peruuntuu, osakkeen arvoa korjataan alas käyttäen peruuntuneen listautumisen yhteydessä annetun hintahaarukan alarajaa osakkeen maksimihintana.

Esimerkki: On ostettu noteeraamaton osake A hintaan 100. Listautumisannin / -myynnin hintarajat ovat 80 – 90. Hintarajojen ilmoittamisen jälkeen arvostus tulee välittömästi korjata hintarajan 80 – 90 sisälle, esimerkiksi arvoon 90. Mikäli anti toteutuu hintaan 85, korjataan hintaa vastaavasti. Annin epäonnistumassa tulee hintaa korjata alas, jolloin enimmäisarvona käytetään hintaa 80.

2.6.4.2. Joukkovelkakirjalainat

2.6.4.2.1. Yleistä

Rahastoyhtiö ylläpitää listaa hyväksytyistä markkinaosapuolista. Uuden joukkovelkakirjalainan oston yhteydessä Rahastoyhtiö valitsee julkisesta hinnanseurantajärjestelmästä vastapuolien joukosta parhaaksi katsomansa luotettavan hintalähteen. Jos korkopaperin hinnoittelijoissa ei ole ennalta hyväksyttyä vastapuolta, voidaan hinnoittelussa käyttää muuta luotettavaksi todettua hinnanseurantajärjestelmän hintalähdettä. Hintalähteenä voidaan myös käyttää hinnanseurantajärjestelmän indikaatiivista yhdistelmähintaa, joka perustuu useamman vastapuolen hintanoteeraukseen tai luotettavan kolmannen osapuolen arvonmäärityspalvelua.

2.6.4.2.2. Valitun markkinaosapuolen ostonoteeraus

Joukkovelkakirjalainat arvostetaan julkisessa hinnanseurantajärjestelmässä arvostushetkellä olevan ennalta valitun relevanttien markkinaosapuolten ostonoteeraukseen.

2.6.4.2.3. Indikatiivisen yhdistelmähinnan ostonoteeraus tai useamman markkinaosapuolen ostonoteerausten keskiarvo

Joukkovelkakirjalainat arvostetaan julkisessa hinnanseurantajärjestelmässä arvostushetkellä olevan indikatiivisen yhdistelmähinnan ostonoteeraukseen tai ennalta valittujen relevanttien markkinaosapuolten ostonoteerausten keskiarvoon.

2.6.4.2.4. Ennalta valittujen markkinatakaajien antamien hintojen keskiarvo

Yritysten ja valtioiden liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen arvostus tehdään ennalta valitun / valittujen markkinatakaajien antamien hintojen aritmeettiseen keskiarvoon tai muuhun ennalta päätettyyn hintaan.

2.6.4.2.5. Viitelainan keskituotto

Joukkovelkakirja arvostetaan viitelainan keskituottoon, johon on lisätty hankintahetken tuottoero. Tuottoero tarkistetaan kuukausittain ja sitä muutetaan tarvittaessa.

Lyhyiden maturiteettien (alle 12 kk) tuottoina käytetään pankkien välisten talletusmarkkinoiden korko-noteerauksia. Tuottokäyrä muodostetaan valuutoittain interpoloimalla lineaarisesti noteerauspisteiden väliset arvot.

2.6.4.2.6. Swap-käyrä

Mikäli joukkovelkakirjalainalle voidaan määrittää luottokelpoisuusluokka, voidaan joukkovelkakirjalaina arvostaa swap-käyrään (koronvaihtosopimusten tuottokäyrä), johon lisätään lainan ja liikkeellelaskijan mukainen tuottoero.

2.6.4.3. Vaihtovelkakirjalainat

Vaihtovelkakirjalainojen arvostaminen tapahtuu arvostamalla joukkolaina ja vaihto-oikeus erikseen. Joukkolainaosaa arvostetaan kuten yritysten ja valtioiden joukkovelkakirjalainat.

Vaihto-oikeus arvostetaan käyttäen yleisesti käytössä olevan optiohinnoittelumallin antamaa teoreettista arvoa. Mallin parametreinä on käytettävä mahdollisuuksien mukaan markkinoilla vastaavalle lainapaperille kaupankäynnissä muodostuvia arvoja tai muista lähteistä saatuja lainaan sopivia estimaatteja.

2.6.4.4. Rahamarkkinavälineet

Rahamarkkinavälineet arvostetaan arvostuspäivänä noteerattuun rahamarkkinavälineen jäljellä olevaa juoksuaikaa lähinnä vastaavan ajanjakson euribor-korkoon, johon lisätään arvopaperikohtainen riskilisä.

Riskilisiä määritetään kaupankäynnin yhteydessä tai markkinatilanteen muuten sitä edellyttäessä laskemalla maksetun markkinahinnan perusteena olevan tuoton ja rahamarkkinavälineen jäljellä olevaa juoksuaikaa lähinnä vastaavan ajanjakson euribor-koron erotus. Riskilisiä voi olla myös negatiivinen.

2.6.4.5. Rahastot

Sijoitusrahasto-osuudet arvostetaan kyseisen sijoituskohteena olevan sijoitusrahaston sääntöjen mukaan julkaistuun arvonlaskentapäivän rahasto-osuuden arvoon, jos se saadaan riittävän ajoissa ennen arvonlaskennan valmistumista.

Jos arvoa ei saada omaan arvonlaskentaan riittävän ajoissa, arvostetaan rahasto-osuus sen edelliseen saatavilla olevaan arvoon. Tilanteissa, joissa kohderahasto julkaisee arvoa viikottain tai harvemmin, tai rahaston virallinen arvo julkaistaan useamman päivän viiveellä, voidaan rahasto-osuudet arvostaa myös kohderahaston julkaisemaan estimaatti-arvoon.

2.6.4.6. Linaussopimukset

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät rahaston taseessa ja ne arvostetaan sääntöjen mukaan. Lainaksi otettuja arvopapereita ei arvosteta, ellei niitä ole myyty.

2.6.4.7. Johdannaiset

Mikäli johdannaissopimuksille ei ole saatavissa hintaa markkinoilta tai noteerauksia ei saada riittävän usein tai saatavia noteerauksia ei voida pitää luotettavina voidaan arvostus tehdä teoreettisesti laskettuun arvoon. Vaihtoehtoisesti voidaan hintaa pyytää myös markkinatakaajalta, jolloin käytetään bid / ask –hintojen keskihintaa tai saatua mid –hintaa.

Valuuttatermiinit arvostetaan julkisesta hinnanseurantajärjestelmästä saatujen kyseisten valuuttojen spot kurssien ja korkonoteerausten perusteella. Jos noteerauksia ei ole saatavilla, lasketaan valuuttatermiinin arvo jaksottamalla termiinipisteet juoksuaikaa vastaavasti.

Valuuttaoptioiden hinnan määrittämisessä käytetään optiohinnoittelulaskureita ja suurten kansainvälisten liikepankkien volatiliiteettinoteerauksia sekä samoja spot- ja korkonoteerauksia kuin valuuttatermiinejä arvostettaessa.

2.6.4.8. Kiinteistöt

Kiinteistörahaston on arvostettava muussa kuin omassa käytössä olevat kiinteistöt taseessaan käypään arvoon sekä hankittava ja julkistettava omistamistaan kiinteistöistä ja muista kuin julkisen kaupankäynnin tai monenkeskisen kaupankäynnin kohteena olevista kiinteistöarvopapereista riippumattoman ja ulkopuolisen, Keskuskauppakamarin hyväksymän arvioitsijan (kiinteistön-arvioitsija) arvio. Kiinteistö voidaan arvostaa myös ostohintaan, mikäli päivänä, jolle rahaston arvo lasketaan, kiinteistön ostamisesta rahastoon on kulunut alle kolme kuukautta.

2.6.4.9. Hankintameno (kirjanpitoarvo)

Mikäli sijoitukselle ei saada käypää arvoa eikä sille voida määritellä käypää arvoa luotettavasti arvonmäärittämissuunnitelmien avulla, arvostetaan se hankintamenoon. Hankintahintaan arvostettujen sijoitusten arvonkehitystä on seurattava aktiivisesti ja arvostusta on oikaistava, kun peruste arvon muutokselle havaitaan.

3. Keskeiset rahaston arvoon vaikuttavat erät

3.1. Yleistä

Arvonlaskenta on toimitettava suoriteperusteisesti sekä otettava huomioon kaikki rahaston arvoon vaikuttavat seikat mahdollisimman tarkasti ja oikea-aikaisesti. Mikäli tietyn suorituksen tarkkaa arvoa ei tiedetä, mutta itse suorituksen toteutuminen on erittäin todennäköistä, suorituksen arvo on arvioitava arvonlaskentaan. Tämä korostuu erityisesti silloin, kun erillä on olennaista vaikutusta rahaston arvoon.

3.2. Yhtiötapaukset

Pääsäännön mukaisesti yhtiötapaukset (annit, osingot jne.) on huomioitava arvonlaskennassa suoriteperusteisesti.

Mikäli sijoituksen kohteena olevat yhtiöiden arvopaperit arvostetaan säännönmukaisesti arvonlaskennassa edellisen arvostuspäivän markkina-arvoihin (aika-erot), niin tällöin myös yhtiötapaukset huomioidaan arvonlaskennassa yhden päivän myöhässä.

3.2.1. Osingot ja tuotto-osuudet

Sijoituksista saatavat kotimaiset ja ulkomaiset tuotot on otettava arvonlaskennassa huomioon suoriteperusteisesti. Osinkosaamiset otetaan arvonlaskentaan saatavaksi pääsääntöisesti irtoamispäivänä. Alla on tarkennuksia osinkojen käsittelyn arvonlaskennassa sekä yleisimmät poikkeukset suoriteperusteisuudesta:

- Tiettyjen kehittyvien markkinoiden osinkojen saaminen on yhtiön osinkoilmoituksesta huolimatta epävarmaa, ne kirjataan arvonlaskentaan tuotoksi vasta, kun tulevasta suorituksesta on saatu luotettava selvitys, esim. vahvistus tai osingot on saatu tilille. Näistä kehittyvistä markkinoista ylläpidetään erillistä hallituksen hyväksymää listaa (Bilaga 9).
- Osinkoarvio kirjataan arvonlaskentaan vasta kun on saatu luotettava selvitys osingon määrästä.
- Osingoista perityistä veroista palautettavat määrät kirjataan arvonlaskentaan vasta kun on saatu varmistus palautuvan veron määrästä tai se on saatu tilille. Palautuksen hakemisesta aiheutuneet kulut vähennetään veronpalautuksesta.
- Mikäli osingosta vähennettävää veron määrää ei tarkalleen tiedetä, voidaan veron määrä arvioida ja korjata osingon maksupäivänä

- Kotimaisista ja ulkomaisista sijoituskohteena olevista sijoitusrahastoista saatavat tuotto osuudet otetaan arvonlaskennassa huomioon tuotto-osuuden irtoamispäivänä eli samana päivänä, jona ne ovat laskeneet sijoituskohteena olevan sijoitusrahaston yhden osuuden arvoa.

3.2.2. Osakeannit

Merkintäoikeudet erotetaan irtoamispäivänä.

Hankintameno jaetaan irtoamispäivän noteerausten suhteessa tai Bloombergin ilmoittaman adjustment factorin mukaisesti.

Annissa merkityt uudet osakkeet lisätään rahaston omaisuuteen vasta, kun niiden määrästä on saatu vahvistus tai se on voitu selvittää luotettavasti etukäteen.

3.2.3. Muut yhtiötapahtumat

Fuusiot, konkurssit, selvitystilat yms. yhtiötä koskevat tapahtumat otetaan huomioon arvonlaskennassa heti, kun niistä saadaan luotettava tieto.

3.3. Arvopaperikaupat

Arvopaperikaupat on otettava arvonlaskentaan mukaan suoriteperusteisesti kaupanvahvistuksen tultua.

Arvopaperikaupat, joista on saatu kauppavahvistus arvonlaskentapäivänä pyritään ottamaan mukaan kyseisen päivän arvonlaskentaan. Myös tätä myöhemmin tulleet kaupat voidaan ottaa mukaan, jos kauppa ehditään kirjaamaan ja arvopaperin markkina-arvo selvittää niin, että se ei vaaranna arvonlaskennan oikeellisuutta.

Arvopaperikaupat, jotka muodostavat olennaisen osan rahaston sijoituksista, on huomioitava arvonlaskennassa viimeistään kaupankäyntipäivää seuraavana arvonlaskentapäivänä riippumatta siitä onko vahvistusta kaupalle saatu edellä mainittuun kellonaikaan mennessä.

3.3.1. Valuuttamääräiset erät

Rahaston valuuttamääräiset saatavat ja velat muutetaan rahaston arvonlaskentavaluutaksi rahaston säännöissä määrättyllä tavalla.

3.4. Muut erityiskysymykset

3.4.1. Yleistä

Arvonlaskennan muiden erityiskysymysten osalta pohjaututaan ensisijaisesti Sijoitusrahaston sääntöihin ja Finanssivalvonnan antamaan ohjeistukseen.

3.4.2. Kulut

Sijoitusrahaston avaintietoesitteessä tulee olla selvitys sijoitusrahastolle säännöllisesti aiheutuvista kuluista. Sijoitusrahaston varoista voidaan veloittaa ainoastaan sellaisia kuluja, jotka liittyvät olennaisesti sijoitustoimintaan. Sijoitusrahaston varoista ei voida maksaa ainakaan seuraavia kuluja:

- maksut pikasiirroista lunastuksen maksamiseksi osuudenomistajille,
- rahastoyhtiön hallinnon virheistä aiheutuvat kulut,
- rahastojen hakemusasioihin liittyvät maksut,
- maksuliikenneohjelmiin ja – tietojärjestelmiin liittyvät maksut

Kulut huomioidaan arvonlaskennassa **suoriteperusteisesti** lukuun ottamatta kuluja, jotka ovat määrältään vähäisiä tai joita ei pystytä luotettavasti arvioimaan. Tällaiset kulut voidaan huomioida arvonlaskennassa maksuperusteisesti.

3.4.3. Tuotot

Tuotot kirjataan arvonlaskentaan lähtökohtaisesti **suoriteperusteisesti**. Mikäli tuoton tarkka määrä ei ole laskettavissa, sen määrä arvioidaan ja jaksotusta korjataan oikeaksi mahdollisimman nopeasti. Sellaiset tuotot, jotka ovat määrältään vähäisiä ja niiden määrää on vaikea arvioida, voidaan huomioida arvonlaskennassa **maksuperusteisesti**.

3.4.4. Rahasto-osuuden arvon julkistamisessa tapahtuneet virheet

Rahastoyhtiöllä on erillinen ohje arvonlaskennan virheitä koskevista menettelytavoista. Rahastoyhtiön on viipymättä oikaistava rahasto-osuuden arvon julkistamisessa tapahtunut olennainen virhe. Virheitä ovat kaikki erät ja hinnat, jotka vaikuttavat osuuden arvoon: mm. markkinapaikkojen hinnoitteluvirheet, virheet yhden osuuden arvossa sijoituskohteena olevassa rahastossa, yhtiötapahtumien huomioiminen myöhässä jne. Rahasto osuuden arvon julkistamisessa tapahtuneen virheen johdosta joudutaan yleensä korjaamaan rahaston merkintöjä ja/tai lunastuksia sekä maksamaan korvauksia rahastolle.

Merkintöjen ja lunastusten korjaukset takautuville päiville kirjataan arvonlaskentaan välittömästi, kun ne on saatu korjattua. Samaten korvauksen määrä, jonka rahastoyhtiö joutuu virheen johdosta korvaamaan rahastolle, siltä osin kuin rahasto on antanut merkinnöistä liikaa osuuksia tai maksanut lunastuksista liikaa.

Julkistettua yhden osuuden arvoa ei korjata lähtökohtaisesti sen johdosta, että virheellisistä merkinnöistä tai lunastuksista johtuvat korjaukset ja rahastoyhtiön maksama korvaus huomioidaan arvonlaskennassa.

3.4.5. Arvonlaskenta ja tilinpäätös

Sijoitusrahaston tilinpäätös laaditaan noudattaen sijoitusrahaston sääntöjen arvon laskemista koskevia määräyksiä.